

**GEMİ VE SU ARAÇLARINDA GAZDAN
ARINDIRMA YÖNETMELİĞİ**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 –(1) Bu Yönetmeliğin amacı; Türk deniz yetki alanlarında veya iç sularında bulunan gemi ve su araçlarının inşa, tadilat, bakım, onarım veya söküm işlemlerine başlamadan önce ve devamında yapılacak işlemler ile can, mal ve çevre güvenliği bakımından tesise yanaşma, tehlikeli mahallere emniyetli giriş ve bu mahallerde soğuk veya sıcak çalışma yapılabilmesi için ölçüm yapan ve yaptrınların sorumluluklarının belirlenmesidir.

Kapsam

MADDE 2 –(1) Bu Yönetmelik, Türk deniz yetki alanlarında veya iç sularında bulunan inşa, tadilat, bakım, onarım ve söküm işlemlerinde, tehlikeli mahallere emniyetli giriş ve bu mahallerde soğuk veya sıcak çalışma yapılabilmesi için gaz ölçümü yapılacak Türk ve yabancı bayraklı tüm gemi ve su araçlarını kapsar.

(2) Askeri amaçlı gemi ve su araçları ile Sahil Güvenlik Komutanlığına ait gemi ve su araçları bu Yönetmeliğin kapsamı dışındadır.

Dayanak

MADDE 3 –(1) Bu Yönetmelik, 26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümleri ile 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 482 nci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Aerosol: Gaz içerisinde dağılmış ve gazla sarılmış 10 mikrometreden daha küçük çaplı sıvı veya katı parçacıklarından oluşan çok fazlı sistemi,
- b) Artık gaz: Kapalı veya tehlikeli mahalde kalan her türlü tehlikeli, parlayıcı, patlayıcı, zehirleyici veya boğucu gazı,
- c) Asal gaz: Kararlı yapıda olup, diğer elementlerle kimyasal tepkime vermeyen gazları,
- ç) Bakanlık: Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığını,
- d) GAS: Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğünün web tabanlı Gazdan Arındırma Yönetim ve Bilgi Sistemini,
- e) Gaz: Genellikle sabit bir şekli ve belirli bir hacmi olmayıp basınç ve sıcaklık değerlerine bağlı olarak içinde bulunduğu tank, konteyner ve benzeri kapalı mahalleri belirsiz olarak dolduracak şekilde yayılabilen, şekil değişikliğine direnç göstermeyen ve basınç ve/veya sıcaklık değişikliklerinin etkisiyle genleşen, sıkışan, sıvı veyahut katı hale getirilebilen maddeyi,
- f) Gazdan arındırma belgesi: Gaz ölçümü sonucunda, söz konusu mahallerin belirtilen sürelerde emniyetli giriş, soğuk veya sıcak çalışma yapılması amacıyla patlama, yangın ve çalışan sağlığı açısından güvenli veya güvensiz olduğunu gösteren ve gaz ölçüm uzmanı tarafından düzenlenen belgeyi,
- g) Gazdan arındırma uzmanı: 17/1/2020 tarihinden önce Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğünden gazdan arındırma uzmanlığı sertifikası almış olan kişiyi,
- ğ) Gaz ölçüm destek personeli: Tesiste yapılacak periyodik gaz ölçüm işlemlerini yapmak ve yalnızca bu işlemlerle ilgili belgeleri düzenlemek görevleriyle bu Yönetmelik hükümlerine göre İdare tarafından yapılan sınavda başarılı olup yetki belgesi alan kişiyi,
- h) Gaz ölçümü: Kapalı veya tehlikeli mahallerdeki gaz konsantrasyonunun bu amaç için imal edilmiş ve kullanma talimatına uygun kalibrasyonu yapılmış ölçme cihazları kullanılarak ölçülmesi ve ölçme zamanında söz konusu mahallerin boğucu, zehirleyici, patlayıcı ve/veya parlayıcı gazlardan sıcak/soğuk işlem, emniyetli giriş ve benzeri işlemler yönünden güvenli olup olmadığının belirlenmesi amacıyla hazırlanmış, yürürlükteki uygulama usul ve kaidelerine uygun olarak yapılan ölçüm işlemini,
- ı) Gaz ölçüm uzmanı: Bu Yönetmelik hükümlerine göre Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü tarafından yapılan sınavda başarılı olarak yetki belgesi alıp bu Yönetmelik çerçevesinde sorumlu olduğu görevleri yerine getiren kişiyi,
- i) Gemi: Adı, tonilatosu ve kullanma amacı ne olursa olsun denizde kürekte başka aletle seyredebilen her tekneyi,
- j) Görevli: Gemi kaptanı, gaz ölçüm uzmanı, gaz ölçüm destek personeli, tamir bakımdan sorumlu enspektör ve tesis yetkilisini,
- k) IMDG Kod: Uluslararası Denizcilik Örgütü’nün Denizyoluyla Taşınan Tehlikeli Yüklere İlişkin Uluslararası Kodunu,
- l) İdare: Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğünü,
- m) İnertleme: Ortamdaki oksijen oranının gaz veya sıvı buharlarının yanmasını engelleyecek şekilde 6/3/1980 tarihli ve 8/522 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile taraf olunan Denizde Can Emniyeti Uluslararası Sözleşmesinde belirtilen değer in altına düşürülmesi amacıyla ortama inert gaz ekleme yoluyla ortamın yanıcı ya da reaktif durumdan güvenli duruma geçirilmesi işlemini,
- n) İnert gaz: Yanmayı desteklemeyecek oranda oksijen içeren gaz türünü,
- o) Kapalı mahal: Tanklar, boru devreleri, ambarlar ve benzeri kapalı mahalleri,
- ö) LEL: En düşük patlama sınırı,
- p) Liman Başkanlığı: Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Liman Başkanlıklarını,
- r) PEL: Müsaade edilebilir maruz kalma sınırı,
- s) Periyodik gaz ölçüm takip ve kontrol formu: Tesiste, gaz ölçüm uzmanı tarafından gerekli ölçümler yapılarak emniyetli giriş ile soğuk veya sıcak çalışma yapılabilmesi için gazdan arındırma belgesi düzenlenmiş kapalı veya tehlikeli mahallerde çalışmalar devam ettiği sürece boğucu, zehirleyici, patlayıcı ve/veya parlayıcı gazlar açısından sıcak/soğuk işlem, emniyetli giriş ve benzeri işlemler için güvenli olup olmadığının takibi amacıyla, asgari olarak gazdan arındırma belgesinde belirtilen aralıklardaki süreyle, yapılan ölçüm sonucunda düzenlenen belgeyi,
- ş) Sıcak Çalışma: Kıvılcım, alev veya ısınma oluşturan her türlü ekipmanın kullanıldığı ve ortam sıcaklığını yükselten işlemlerin yapıldığı çalışmayı,
- t) Soğuk Çalışma: Parlama, patlama ve yangın tehlikesi meydana getirebilecek kıvılcım, alev veya ısınma oluşturan hiçbir ekipmanın kullanılmadığı ve ortam sıcaklığını yükselten işlemlerin yapılmadığı çalışmayı,
- u) Sorumlu kişi: Tesis tarafından yapılacak işlerde tesis yetkilisini, tesis sorumluluğu dışında kalan veya tesis dışında bulunan gemi ve su araçlarında yapılacak işlerde ise gemi kaptanını veya tamir bakımdan sorumlu enspektörü,
- ü) Su aracı: Gemi dışında, suda yüzebilen ve tahsis edildiği gayeye uygun olarak kullanılan her türlü araç ve yapıyı,
- v) Tehlikeli mahal: Uluslararası Denizcilik Örgütü’nün Denizyoluyla Taşınan Tehlikeli Yüklere İlişkin Uluslararası Kodda belirtilen; katı, sıvı, gaz, aerosol haldeki parlayıcı, patlayıcı, zehirleyici veya boğucu maddelerin depolandığı, taşındığı tanklar ve sürekli kapalı mahaller ile bu gibi yerlerin bitişiğinde bulunan bölmeleri ve boru devrelerini,
- y) Tesis: Gemi geri dönüşüm yerini veya 28/6/2015 tarihli ve 29400 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tersane, Tekne İmal ve Çekek Yeri Hakkında Yönetmelikte tanımlanmış tesisleri,
- z) Tesis Yetkilisi: Tesis sahibini veya sahibinin yetkili kıldığı kişiyi,
- aa) VOC: Uçucu organik bileşenleri,

bb) Yetkilendirilmiş Klas Kuruluşu: 18/1/2017 tarihli ve 29952 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Gemiler İçin Yetkilendirilmiş Kuruluşlar Yönetmeliği çerçevesinde Bakanlık tarafından yetkilendirilen klas kuruluşunu, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Genel Esaslar

Gazdan arındırma işleminin yapılacağı bölgeler

MADDE 5 – (1) Kargo, slop, artık veya yükü soğutma amacıyla depolanan gaz tanklarında, bölmelerinde veya boru devrelerinde, IMDG Kodda belirtilen; katı, sıvı, gaz, aerosol haldeki parlayıcı, patlayıcı, zehirleyici veya boğucu maddeleri taşıyan gemi ve su araçlarından tesise yanaşacaklara veya demir sahasında sıcak veya soğuk işlem yapacak olanlara gazdan arındırma işlemi 31/10/2012 tarihli ve 28453 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Limanlar Yönetmeliğine uygun olarak, liman idari sahaslarında gazdan arındırma işlemi için demirleme alanı belirlenmiş ise bu alanda, belirlenmemiş ise tehlikeli madde taşıyan gemiler için belirlenmiş olan demirleme alanlarında ve 1/10/2007 tarihli ve 26660 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tatvan Liman Yönetmeliğine uygun olarak belirlenen demirleme alanlarında yapılır.

(2) Gemi ve su araçlarının birinci fıkrada belirtilenler dışındaki tehlikeli mahallerinde gazdan arındırma işlemi can, mal ve çevre emniyeti ile iş sağlığı ve güvenliği açısından tüm tedbirler alınarak tesiste yapılabilir.

(3) Sökümü yapılacak gemi ve su aracında gazdan arındırma işlemi, liman başkanlığının müsaadesi ile gemi, su aracı ve söküm bölgesinde güvenlik tedbirleri alındıktan sonra yapılabilir. Bu durumda gemi ve su aracının tesise yanaşmasından önce ve yanaştıktan sonra herhangi bir işleme başlanmadan önce söz konusu tesis tarafından her türlü can, mal ve çevre ile iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri alınarak gerekli gaz ölçümlerinin yaptırılacağına dair tesis yetkilisince imzalanmış taahhütname liman başkanlığına verilir.

(4) Gemi ve su araçlarının batma tehlikesi veya çok ciddi hasar ile acil olarak tesise girmesini gerektiren durumlarda liman başkanlığının müsaadesi ile demirleme alanlarında yapılacak gazdan arındırma işlemleri muaf tutulabilir. Ancak bu gibi durumlarda gemilerin tesislere yanaşmasından önce ve yanaştıktan sonra herhangi bir işleme başlanmadan önce söz konusu tesisler ve gemi kaptanına her türlü can, mal, çevre ile iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri alınarak gerekli gaz ölçümlerinin yaptırılacağına dair gemi kaptanı ve tesis yetkilisince imzalanmış taahhütname liman başkanlığına verilir.

Gemi ve su araçlarının tesise yanaşma koşulları

MADDE 6 –(1) Bu Yönetmelikte aksi belirtilmedikçe, IMDG Kodda belirtilen; katı, sıvı, gaz, aerosol haldeki parlayıcı, patlayıcı, zehirleyici veya boğucu maddeleri kargo, slop, artık veya gemi bünyesinde yer alıp kargodaki yükü soğutma amacıyla depolanan gaz tanklarında, bölmelerinde veya boru devrelerinde taşıyan gemi ve su araçları gazdan arındırma işlemleri tamamlanmadan ve ölçüm raporunda tesise girmesinin uygun olduğu belirtilmeden tesise yanaşamaz. Ancak geminin demir sahasından tesise kadar olan seyri esnasında oluşabilecek atıkların (sludge) tutulduğu tanklarda veya bitişik mahallerde, sıcak veya soğuk çalışma yapılmayacağı durumlarda bu mahallerde gazdan arındırma işlemi ve ölçümü yapılmaz.

(2) IMDG Kodda belirtilen; gaz ve aerosol haldeki parlayıcı, patlayıcı, zehirleyici veya boğucu maddeleri kargo hacimlerinde taşıyan LNG, LPC ve bunun gibi gaz tankerlerinin gazdan arındırma işlemlerinin, geminin liman idari sahasına gelmesinden önce yapılması esastır. Ancak, bunun mümkün olmaması durumunda liman başkanlığı idari sahasının; durumu, tesislere ve yaşam alanlarına mesafesi hususu göz önüne alınarak ilgili liman başkanlığının uygun göreceği alanlarda sorumlu kişi tarafından gazdan arındırma işlemi her türlü emniyet tedbiri alınarak yapılır.

(3) Kargo hacimleri veya gemi ve su aracı bünyesindeki diğer hacimlerinde inertleme yapılmış gemi ve su araçları inertlenmiş halde tesise giremez.

Gazdan arındırma yapılması gereken mahaller ve düzenlenecek belgeler

MADDE 7 –(1) Gazdan arındırma işlemi, bu Yönetmelik kapsamındaki gemi ve su araçlarının tehlikeli mahallerinde bu Yönetmeliğin dördüncü bölümünde düzenlenen usul ve esaslara göre yapılır. Bu Yönetmelikte tanımlanmış bütün kapalı mahaller, gaz ölçümleri yapılarak emniyetli olduğu belirlenmedikçe güvenli giriş, sıcak veya soğuk işlem için tehlikeli mahal olarak kabul edilir.

(2) Gaz ölçüm uzmanı ve gaz ölçüm destek personeli tarafından GAS üzerinden düzenlenecek belgelere ilişkin usul ve esaslar İdare tarafından belirlenir.

(3) Düzenlenen gazdan arındırma belgesi ve eklerinin bir nüshası işlem yapılan bölgedeki liman başkanlığına, bir nüshası gemi ve su aracının yetkilisine, bir nüshası işlem yapılacak tesise verilir. Periyodik ölçüm yapılmasının uygun görülmesi halinde, düzenlenmiş olan gazdan arındırma belgesinin bir nüshası gaz ölçüm destek personeline verilir. Bir nüshası da gaz ölçüm uzmanında kalır.

(4) Gaz ölçüm destek personeli tarafından Ek-4’te yer alan periyodik gaz ölçüm takip ve kontrol formunun düzenlenmesi durumunda, bu formun bir nüshası işlemin yapılacağı tesisin yetkilisine, gemi ve su aracının yetkilisine, gaz ölçüm uzmanına verilir ve bir nüshası da gaz ölçüm destek personeline kalır. İdare veya liman başkanlığının bu belgeleri istemesi durumunda ilgili kişiler tarafından ibrazı zorunludur.

(5) Yetki belgesi olmayıp sadece seminer katılım belgesi olan kişiler tarafından gaz ölçüm işlemleri gerçekleştirilemez ve gazdan arındırma belgesi veya periyodik gaz ölçüm takip ve kontrol formu düzenlenemez.

Gemi ve su araçlarında kapalı veya tehlikeli mahallere girecek personelin yeterliliği

MADDE 8 –(1) Gemi ve su aracında kapalı veya tehlikeli mahallere girecek personel, parlayıcı, patlayıcı, zehirleyici veya boğucu maddeler hakkındaki sorumlu kişi mesuliyetinde gaz ölçüm uzmanı tarafından bilgilendirilir.

(2) Kapalı veya tehlikeli mahallere girecek personelin, 2/7/2013 tarihli ve 28695 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmeliğe uygun kişisel koruyucu donanım kullanımı zorunludur. Personelin aynı zamanda, 18/6/2013 tarihli ve 28681 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun olarak, yangın ve yangın söndürme teçhizatı konusunda eğitim görmüş ve bu konuda belge almış olması gereklidir. İdare veya liman başkanlığının bu belgeleri istemesi durumunda tesiste yapılan işlemlerde sorumlu kişi tarafından ibraz zorunluluğu vardır.

Tehlikeli mahallere giriş müsaadesi

MADDE 9 – (1) Gazdan arındırma belgesi düzenlenmeden ve mahallerin iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uygun olduğu teyit edilmeden tehlikeli mahallere girilemez. Gazdan arındırma belgesi düzenlendikten sonra; tesiste inşa, tadilat, bakım, onarım veya söküm maksadıyla bulunan gemi ve su araçlarındaki tehlikeli mahallere emniyetli giriş müsaadesini sorumlu kişi verir. Demir sahasındaki gemiler için söz konusu durumda emniyetli giriş müsaadesini gazdan arındırma belgesine istinaden gemi kaptanı verir.

Gemi ve su araçlarının tehlikeli mahallerinde sıcak veya soğuk çalışma

MADDE 10 –(1) Tehlikeli mahallerine emniyetli giriş, sıcak veya soğuk çalışma yapılacak gemi ve su araçlarının söz konusu iş ve işlemlerden önce gaz ölçüm uzmanı veya periyodik ölçümler bakımından gaz ölçüm destek personeli tarafından gaz ölçümleri yapılır. Ölçüm sonuçlarına göre gazdan arındırma belgesi düzenlenmesine müteakip gazdan arındırma belgesinde belirtilen emniyet kategorisini gösteren etiket, sıcak veya soğuk çalışma yapılacak olan tehlikeli mahallin giriş kısımlarına sorumlu kişi tarafından asılır.

(2) Sıcak veya soğuk çalışma yapılacak tehlikeli mahallin giriş kısımlarına asılacak etiket, çalışan personelin anlayacağı dilde hazırlanır.

(3) Gaz ölçüm işlemleri öncesinde ve sırasında; İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun yangınla mücadele donanımlarının kullanıma hazır bulundurulduğunun, aydınlatma donanımları ile yeterli aydınlatmanın sağlandığının, can ve mal emniyeti ile iş sağlığı ve güvenliğine yönelik tüm tedbirlerin alındığının ve ortama ve Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmeliğe uygun kişisel koruyucu donanımların personelde teçhiz edildiğinin mesuliyeti sorumlu kişide, gemi demirde ise gemi kaptanıdır.

(4) Ortam atmosferinin değişkenlik gösterdiği durumlarda yeterli havalandırma kesintisiz olarak sağlanmalıdır. Bu durum gaz ölçüm uzmanının yapacağı ölçümlerde veya gaz ölçüm destek personelinin yapacağı periyodik ölçümlerde sorumlu kişi ile koordineli olarak kontrol edilmelidir. Bu Yönetmelik kapsamında periyodik ölçümler gaz ölçüm destek personeli tarafından da gerçekleştirilebilir ve gaz ölçüm destek personeli Ek-2’de yer alan sıcak çalışmaya uygunluk belgesi veya Ek-3’te yer alan soğuk çalışma veya emniyetli giriş için uygunluk belgesini düzenleyerek imzalayabilir. Ancak gaz ölçüm destek personeli Ek-1’de yer alan gazdan arındırma belgesini düzenleyemez.

Gazdan arındırma belgesi ile periyodik gaz ölçüm takip ve kontrol formu geçerlilik süreleri

MADDE 11 –(1) Kapalı veya tehlikeli mahallerde ilk defa sıcak veya soğuk çalışmaya başlamadan gaz ölçüm uzmanı tarafından ölçüm ve belgelendirmeler yapılır. Bu belgelerin geçerlilik süresi 24 saatten fazla olmamak üzere açıkça yazılır ve periyodik ölçüm gerektiren işlerde de ölçüm periyodu belge üzerinde ayrıca belirtilir.

(2) Tesise yanaşmak için gazdan arındırma belgesi alan gemi ve su araçlarında belgenin geçerlilik süresi 24 saati geçemez.

(3) Ölçümü yapılan kapalı veya tehlikeli mahallerin gaz konsantrasyonunun izlenmesi, gazdan arındırma belgesinde belirtilen koşullar ve süreler çerçevesinde gaz ölçüm uzmanının sorumluluğundadır. Gazdan arındırma belgesi üzerinde yapılacak işlemin özelliğine göre alınması gereken tedbirler yazılmışsa, bu tedbirlerin alınıp alınmadığı gaz ölçüm destek personeli tarafından kontrol edilerek periyodik gaz ölçüm takip ve kontrol formu düzenlenir. Söz konusu işlemlerin zamanında yapılmaması durumunda gazdan arındırma belgesi geçerliliğini yitirir ve çalışmaya devam etmeden önce gaz ölçüm uzmanı tarafından gerekli ölçüm ile belgelendirme yeniden yapılır.

(4) Kapalı veya tehlikeli mahallerde sıcak veya soğuk çalışmaya belge geçerlilik süresi içinde ara verilirse, çalışmaya yeniden başlamadan önce gaz ölçümleri gaz ölçüm destek personeli tarafından yapılır.

(5) Gaz ölçüm destek personeli tarafından ortam şartlarının gaz ölçüm uzmanınca belirlenmiş değerlerin dışına çıktığının tespit edilmesi halinde, gaz ölçüm uzmanı tarafından yeniden ölçüm yapılarak belge düzenlenir.

Gaz ölçüm uzmanlarının ve gaz ölçüm destek personelinin çalışma esasları

MADDE 12 –(1) Gazdan arındırma işlemi yapılması gereken her tesis; en az bir gaz ölçüm uzmanı istihdam eder veya serbest çalışan en az bir gaz ölçüm uzmanı ile sözleşme yaparak hizmet alır. Gaz ölçüm uzmanı periyodik ölçümleri yapmak üzere gaz ölçüm destek personeli görevlendirebilir. Gaz ölçüm destek personeli yapacağı gaz ölçüm işlemi ve düzenleyeceği belgelerde yalnızca gaz ölçüm uzmanına karşı sorumludur. Tesis, gerekli görmesi halinde gerekli teçhizatını sağlamak kaydıyla bu Yönetmelikte belirlenen yetki ve sorumluluklara haiz gaz ölçüm destek personeli de istihdam edebilir.

(2) Gaz ölçüm uzmanları ve gaz ölçüm destek personeli bu Yönetmelikte belirlenen yetki ve sorumluluklar çerçevesinde gaz ölçüm ve belgelendirmelerine yönelik görev yapar.

(3) Gaz ölçüm uzmanları ve gaz ölçüm destek personeli, diğer görevliler ile koordineli olarak çalışır.

Ölçüm cihazlarının özellikleri, genel bakım ve kalibrasyonu

MADDE 13 – (1) Kullanılan bütün ölçüm cihazları, yapılacak ölçüm işi için uygun üretilmiş, kalibre edilmiş ve onaylanmış tipte olmalıdır.

(2) Gaz ölçüm uzmanları ve gaz ölçüm destek personeli, kullandıkları cihazların üreticisi veya yetkili temsilcisinden cihazın kullanımı, kalibrasyonu ve teknik özellikleri konusunda eğitim alırlar. Aldıkları eğitim, eğitim katılım belgesi ile belgelendirilir. Bu belge, gaz ölçüm uzmanları ve gaz ölçüm destek personeli tarafından saklanır.

(3) Cihazın üreticisi, yetkili servisi veya ilgili konuda akredite edilmiş kurum veya kuruluşlar tarafından; kullanıcı kılavuzunda belirtilmiş ise bu periyotlarda, belirtilmediği hallerde yılda en az bir kez cihazın genel bakım ve kalibrasyonu yapılarak belgelendirilir. Düzenlenen bu belgeler istenildiğinde İdareye sunulmak üzere gaz ölçüm uzmanı ve gaz ölçüm destek personeli tarafından 5 yıl süreyle saklanır.

Gaz ölçüm uzmanının ve gaz ölçüm destek personelinin donanımları

MADDE 14 –(1) Gaz ölçüm uzmanı ve gaz ölçüm destek personeli, yapılacak işlemi ve potansiyel tehlikeleri göz önüne alarak, kendi can güvenliğini ve sağlıklı ölçüm yapabilme koşullarını sağlayacak aşağıda nitelikleri yer alan cihaz veya cihazları bulundurmalıdır:

a) Patlayıcı gaz konsantrasyonu ölçme cihazı.

b) Oksijen konsantrasyonu ölçme cihazı.

c) Karbonmonoksit (CO) ve hidrojen sülfür (H₂S) gibi bilinen veya potansiyel tehlike oluşturabilecek zehirleyici gazları ölçme cihazı ve gerekli donanımı.

ç) VOC için ölçüm cihazı.

(2) Ölçüm yapılan mahalde birinci fıkrada belirtilen cihazlarla ölçülemeyen gaz veya buharlar olması durumunda söz konusu gazlar uygun cihazlarla ölçülerek bulunan değerler, gaz ölçüm uzmanı veya gaz ölçüm destek personeli tarafından sırasıyla Ek-1 ve Ek-4’te yer alan belgelerdeki “Diğer” kısmına işlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yetki, Görev ve Sorumluluk

İdarenin yetki ve sorumlulukları

MADDE 15 – (1) İdare, gaz ölçüm uzmanlığı ve gaz ölçüm destek personeli semineri düzenleme taleplerinin uygun olup olmadığına karar verir, düzenlenen seminerlere gözlemci sıfatıyla personel göndererek seminerin uygun şekilde yapıp yapılmadığını denetler.

(2) İdare, bu Yönetmelikte belirtilen şartlara sahip olanlara gaz ölçüm uzmanlığı ve gaz ölçüm destek personeli yetki belgesi düzenler veya gerektiği durumlarda düzenlenmiş olduğu yetki belgelerini iptal eder.

(3) İdare, gaz ölçüm uzmanlarının ve gaz ölçüm destek personelinin kayıtlarını tutar ve gerektiğinde düzenlenen belgelerin bu Yönetmelik hükümlerine uygunluğunu araştırır.

Liman başkanlıklarının yetki ve sorumlulukları

MADDE 16 – (1) Liman Başkanlığı;

a) Gaz ölçüm uzmanı ile gaz ölçüm destek personeli tarafından düzenlenen belgelerin bu Yönetmelikte belirtilen şekilde düzenlenip düzenlenmediğinin kontrolünü yapmak ile usulüne uygun şekilde düzenlenmediğinin tespit edilmesi halinde gerekli yaptırımları uygulamakla ve bu durumu İdareye en geç 5 iş günü içerisinde bildirmekle,

b) Tesis yetkilisinin görevlerini yerine getirmediğinin tespit edilmesi halinde gerekli idari yaptırımları uygulamakla ve bu durumu İdareye en geç 5 iş günü içerisinde bildirmekle,

c) Demir sahasında bekleyen gemi ve su araçlarının tesise yanaşmaları taleplerinde düzenlenmiş gazdan arındırma belgelerinin düzenlenme tarihlerinin 24 saati aşmadığının kontrolünü yapmakla,

ç) 5 inci ve 6 ncı maddelerde belirtilen koşullar çerçevesinde tesise yanaşma veya demirleme müsaadesini vermek ya da vermemekle,

d) İhbar, şikâyet veya şüphe duyulan durumların hasıl olması halinde gaz ölçüm işlemleri ile ilgili program dışı denetim yapmakla ve gerek görmesi halinde bu kapsamda yeni bir gazdan arındırma belgesi istemekle, yetkili ve sorumludur.

Görevlilerin yetki ve sorumluluk dağılımı

MADDE 17 –(1) Tesiste tadilat, bakım, onarım veya söktüm işlemi maksadyla bulunan gemi ve su araçlarının kapalı veya tehlikeli mahallerindeki gazdan arındırma işlemlerinde belge düzenleme aşamasına kadar yetki ve sorumluluk sorumlu kişidedir. Demir sahasındaki gemiler için

söz konusu durumda gemi kaptanı yetkili ve sorumludur.

(2) Diğer aşamalardaki sorumluluk, yapılacak olan işin veya işlemin durumuna göre sorumlu kişidedir.

(3) Görevliler, gazdan arındırma işlemlerinin her aşamasında, birbirleriyle ve diğer personel ile koordineli çalışarak can, mal ve çevre güvenliği için gerekli önlemleri almakla yükümlüdürler.

(4) İş güvenliği alanında diğer mevzuat tarafından belirlenen görev ve sorumluluklar saklıdır.

Gaz ölçüm uzmanının yetki ve sorumlulukları

MADDE 18 – (1) Gaz ölçüm uzmanı;

a) Gazdan arındırma belgesi düzenlemeden önce gerekli ölçümleri yapmakla,

b) Gemi ve su araçlarında bulunan kapalı veya tehlikeli mahallerde; can, mal ve çevre ile iş sağlığı ve güvenliğinin korunması amacıyla, ölçüm cihazları kullanarak bu mahallerin emniyetli giriş, sıcak veya soğuk çalışma için uygun olup olmadığını belirlemekle,

c) Diğer görevliler ile koordineli bir şekilde çalışarak belirlenen kapalı veya tehlikeli mahalde gaz ölçümünü yapmak ve yapılan ölçümle ilgili gerekli uyarıları yazılı olarak görevlilere bildirmekle,

ç) Gazdan arındırma belgesinde belirtilen tehlikeli veya kapalı mahallenin emniyet kategorisine ait uyarı etiketlerinin söz konusu mahal girişine asıldığını kontrol etmekle,

d) Bu Yönetmelik esaslarına uygun olarak gazdan arındırma belgesi ile sıcak çalışmaya uygunluk belgesi veya soğuk çalışma veya emniyetli giriş için uygunluk belgesini formatına uygun olarak düzenlemekle,

e) Düzenlemiş olduğu belgeleri ölçümün yapılmasını müteakip GAS programına yüklemekle ve bunların bir nüshasını gemi veya su aracının ya da tesisin idari sahasında bulunduğu liman başkanlığına sunmakla,

f) Kullandığı ölçüm cihazlarının üreticisi, yetkili temsilcisi veya ilgili konuda akredite edilmiş kurum veya kuruluşlara genel bakım ve kalibrasyonunu veya doğrulama testini yaptırmak ve kayıtlarını tutmakla,

g) Kullandığı ölçüm cihazlarının günlük bakım tutumlarını ve doğrulama testlerini yapmakla,

ğ) Düzenlemiş olduğu ve gaz ölçüm destek personeli tarafından kendisine teslim edilen belgelerin bir nüshasını en az 5 yıl muhafaza etmek ve talep edildiğinde İdare veya liman başkanlığına ibraz etmekle,

h) İdare veya liman başkanlığı tarafından gaz ölçüm uzmanlığı sertifikasının kendisinden yazılı olarak istenmesi halinde söz konusu belgeyi İdareye veya liman başkanlığına iletmekle,

ı) Kapalı veya tehlikeli mahallerde işlem yapılması esnasında gaz konsantrasyonunun izlenerek, uygun limitler dahilinde muhafazasının sağlandığına ilişkin kontrolün gaz ölçüm destek personeli tarafından yapılacak ölçüm periyotlarını belirlemekle ve gaz ölçüm destek personeli tarafından yapılacak ölçümleri takip ve kontrol etmekle,

yetkili ve sorumludur.

Gaz ölçüm destek personelinin yetki ve sorumlulukları

MADDE 19 – (1) Gaz ölçüm destek personeli;

a) Bu Yönetmelik esaslarına uygun, düzenli ve gaz ölçüm uzmanına karşı sorumlu olarak ölçüm yapmakla ve ölçüm yaptığı mahallerin periyodik gaz ölçüm takip ve kontrol formunu, formatına uygun olarak düzenlemekle,

b) Kapalı veya tehlikeli mahallerin; ölçüm cihazları kullanarak, emniyetli giriş, sıcak veya soğuk çalışmaya uygunluğunun devamlılığını belirlemekle,

c) Düzenlemiş olduğu belgelerin bir nüshasını ölçümün yapılmasını müteakip sorumlu kişiye vermekle ve bu belgeleri GAS programına yüklemekle,

ç) Kullandığı ölçüm cihazlarının üreticisine, yetkili temsilcisi veya ilgili konuda akredite edilmiş kurum veya kuruluşlarına genel bakım ve kalibrasyonunu veya doğrulama testini yaptırmak ve bu işlemlere ait kayıtlarını tutmakla,

d) Kullandığı ölçüm cihazlarının günlük bakım tutumlarını ve doğrulama testlerini düzenli olarak yapmakla,

e) Düzenlemiş olduğu bütün belgelerin bir nüshasını gaz ölçüm uzmanına vermekle ve fiziksel olarak en az 1 yıl muhafaza etmekle,

yetkili ve sorumludur.

Tesisin yetki ve sorumlulukları

MADDE 20 – (1) Tesis;

a) Gaz ölçüm uzmanı istihdam etmekle veya serbest çalışan en az bir gaz ölçüm uzmanı ile sözleşme yapmakla,

b) Bu Yönetmelik çerçevesinde tesiste yapılması gerekli gazdan arındırma işlemlerini ve gaz ölçümlerini yaptırmakla,

c) Kapalı veya tehlikeli mahallere giriş izni vermek ve bu mahallerde emniyetli giriş, soğuk veya sıcak çalışma öncesinde ve sırasında can, mal ve çevre ile iş sağlığı ve güvenliği ile alakalı tüm tedbirleri almak ve aldırarak,

ç) Kapalı veya tehlikeli mahallerde çalışacak personele gerekli eğitimleri aldırarak,

d) Gaz ölçüm uzmanı istihdam eden tesislerde, gaz ölçümleri için gerekli tüm cihaz ve ekipmanı temin etmek ve bakım tutumlarının yapılmasını sağlamakla,

e) Gerekli görmesi durumunda gaz ölçüm destek personeli istihdam etmekle, periyodik gaz ölçümleri için gerekli tüm cihaz ve ekipmanı temin etmek ve bakım tutumlarının yapılmasını sağlamakla,

yetkili ve sorumludur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Gazdan Arındırma Belgesinin Düzenleneceği Durumlar,

Uyulması Gereken Kurallar

Gazdan arındırma belgesinin düzenleneceği durumlar

MADDE 21 –(1) İnşa, tadilat, bakım onarım veya söküm amacıyla tesiste veya demir sahasında bulunan gemi ve su aracındaki katı, sıvı, gaz, aerosol haldeki parlayıcı, patlayıcı, boğucu ve zehirleyici maddelerin depolandığı ve taşındığı tanklar, ambarlar, dip, üst veya asma tanklar, makine dairesi yaktı ve yağ tankları, pompa dairesi ve diğer tüm kapalı yerlerde yapılan temizleme ve havalandırma işlemlerinin öncesinde, sırasında ve sonrasında; emniyetli giriş, sıcak veya soğuk çalışma yapmak için aşağıda belirtilen durumlarda gazdan arındırma belgesi düzenlenir:

a) Zehirleyici veya boğucu maddeler bulunan veya daha önce bu maddelerin bulunduğu kapalı veya tehlikeli mahallerde ve gerek duyulduğunda bitişik bölmelerde işlem yapıldığında.

b) Yanıcı, parlayıcı veya patlayıcı özelliği bulunan veya daha önce bu maddelerin bulunduğu kapalı veya tehlikeli mahallerde ve bu mahaller ile bitişik bölmelerdeki her türlü çalışmada.

c) Bu maddenin (b) bendinde belirtilen kapalı veya tehlikeli mahallerle irtibatlı boru devresi, kangal, tulumba, bağlantı elemanı gibi yan unsurlarda yapılacak sıcak işlemlerde.

ç) Yanıcı, parlayıcı ve patlayıcı maddelerin ve basınçlı sistemlerin bulunduğu sintine, makine dairesi gibi bölmelerde yapılacak sıcak işlemlerde.

d) Normal çalışma şartlarında basınç altında bulunan veya yanıcı, boğucu ya da zehirleyici özellikte maddeler içeren sistemlere ait bağlantı elemanları, boru devreleri, kangallar, tulumbalar üzerinde, yakınında ve bitişik bölmelerde yapılacak sıcak işlemlerde.

e) Drain, kondenser devreleri gibi içi boş yapısal elemanlarda yapılacak sıcak işlemlerde.